

WARUNKI WYKONANIA I ODBIORU PRAC KONSERWATORSKICH I RESTAURATORSKICH

1. **Nazwa zadania:** Prace konserwatorskie i restauratorskie przy cmentarzach z okresu I wojny światowej :
 - Cmentarz nr 67 w Ropicy Górnej
 - Cmentarz nr 68 w Ropicy Górnej
 - Cmentarz nr 77 w Ropicy Górnej
 - Cmentarz nr 78 w Ropicy Górnej
2. Zakres prac objęty zamówieniem stanowi usługę ochrony obiektów historycznych - **kod CPV 92522100-7** wraz z towarzyszącymi pracami technicznymi z zakresu robót renowacyjnych – **kod CPV 45453100-8**
3. **Przedmiotem prac** jest kompleksowa konserwacja i restauracja oraz odtworzenie w zakresie niezbędnym elementów wyposażenia cmentarzy wraz z ogrodzeniami obejmująca:
 - 1) Konserwację i rekonstrukcję elementów kamiennych, w tym
 - murów i słupów ogrodzeniowych
 - cokołów pomnikowych
 - pomników, nagrobków i steli nagrobnych
 - 2) Konserwację i rekonstrukcje elementów betonowych, w tym
 - murów i słupów ogrodzeniowych
 - nakryw murów i słupów,
 - pomników, nagrobków i steli nagrobnych
 - cokołów pod krzyże i pomniki
 - schodów i podmurówek ogrodzeniowych
 - 3) Konserwację i rekonstrukcję elementów drewnianych, w tym
 - sztachet i paneli ogrodzeniowych
 - krzyży centralnych
 - 4) Konserwację i rekonstrukcję elementów metalowych, w tym
 - krzyży nagrobnych (żeliwnych i kutych)
 - żeliwnych tablic memoratywnych
 - 5) Wykonanie i montaż emaliowanych i żeliwnych tablic memoratywnych
 - 6) Towarzyszące prace budowlane : montaż rusztowań, prace ziemne w ramach uporządkowania wnętrza cmentarzy i odsłaniania dolnych partii murów ogrodzeniowych, wyprofilowanie spadków w celu odprowadzenia wód opadowych z terenu cmentarzy, wykonanie fundamentów pod krzyże centralne i pod odtwarzane odcinki kamiennych murów ogrodzeniowych itp.

4. Informacje o terenie prac

Teren prac stanowią zabytkowe wojenne nekropolie, w związku z czym należy prowadzić prace z poszanowaniem pochowanych tam ludzkich szczątków. Zamawiający dysponuje jedynie terenem stanowiącym cmentarz w obrysie jego ogrodzenia, dlatego zachodzi konieczność bieżących dostaw materiału w ilość przeznaczoną do zużycia w ciągu kilku dni – nie jest możliwe składowanie większej ilości materiałów na terenie cmentarzy. Obiekty cmentarne pobawione są jakiegokolwiek infrastruktury,

dlatego wykonawca zobowiązany jest – jeśli zachodzić będzie taka potrzeba – zapewnić we własnym zakresie agregat prądotwórczy i beczkowóz z wodą.

Należy wziąć pod uwagę, że dojazd do cmentarza może prowadzić przez działki nie będące w posiadaniu gminy lub Skarbu Państwa i konieczne będą uzgodnienia warunków dostępu z ich prywatnymi właścicielami.

Prace na niektórych cmentarzach wymagać będą usunięcia drzew kolidujących z zasięgiem pól grobowych lub ogrodzeniami. Zamawiający przedkłada wstępną inwentaryzację drzew przeznaczonych do wycinki. Wykonawca niezwłocznie po przystąpieniu do wykonania umowy, zobowiązany będzie do przeprowadzenia ostatecznej inwentaryzacji i wskazania drzew przeznaczonych do wycinki. W przypadku konieczności uzyskania pozwolenia na wycinkę drzew, Wykonawca zobowiązany będzie do uzyskania tego pozwolenia i otrzymania od Zamawiającego wszystkie niezbędne pełnomocnictwa w tym zakresie.

5. Szczegółowy opis prac

Uwagi ogólne

Cmentarze wojenne będące przedmiotem zamówienia są częścią zabytkowego zespołu zachodnio galicyjskich cmentarzy założonych przez armię austro-węgierską jeszcze podczas działań wojennych. Każdy powstał wg indywidualnego projektu, dlatego najczęściej różnią się sposobem wykonania ogrodzeń, rodzajem nagrobków czy krzyży. Większość miała indywidualnie projektowany element centralny w postaci kaplicy, pomnika lub drewnianego dużego krzyża montowanego na betonowym lub kamiennym cokole. Realizacja prac objętych zamówieniem ma na celu przeprowadzenie koniecznych prac konserwatorskich przy elementach wyposażenia cmentarzy i ich ogrodzeń wraz z odtworzeniem elementów brakujących w oparciu o dokumenty archiwalne oraz w wielu przypadkach odtworzenie historycznego układu mogił. Podstawą do realizacji prac są programy prac konserwatorskich i dokumentacje historyczno-odtworzeniowe, w których opisany jest zakres zaistniałych przekształceń cmentarzy i sposób przywrócenia układu historycznego.

Jednym z podstawowych problemów jest uporządkowanie niwelety cmentarza z wyprofilowaniem odpowiednich spadków ułatwiających odpływ wód opadowych w taki sposób, by nie tworzyły się zastoiny przy murach i krawężniach szerokich grobów. Kamienne mury ogrodzeniowe często miały wykonywane specjalne otwory pozwalające na odpływ wód na zewnątrz. Otwory te aktualnie mogą być zasypane i w przypadku prac przy dolnych partiach murów należy zwrócić uwagę na konieczność udrożnienia otworów, które zostaną odnalezione.

Na wielu cmentarzach zachodzi konieczność przemieszczenia nagrobków oraz uczytelnienie zarysu mogił, co w większości przypadków powinno zostać wykonane przy użyciu betonowych krawężników ogrodowych, krawężników kamiennych, kamiennych obramowań z płyt kamiennych ustawionych pod dużym kątem, sporadycznie poprzez uczytelnienie zachowanych kopców nagrobnych – w tych przypadkach poziom mogił jest podniesiony w stosunku do terenu a szczegóły wykonania opisane są w dokumentacji historyczno-odtworzeniowej. „Okrawężnikowanie” mogił należy wykonać w taki sposób, aby nagrobek znajdował się „w głowie” poza obrysem mogiły, a krawężnik stykał się z cokołem jako zlicowany z frontową płaszczyzną cokołu. Krawężniki mają być jedynie wkopane w ziemię bez wykonywania fundamentów.

Wątki kamienne murów i słupów powinny mieć fugi zagłębione. Należy zwrócić uwagę aby ciosy kamienia, które wymagały będą wymiany miały obrobioną powierzchnię jak ciosy oryginalne, szczególnie ważne jest to przy ciosach narożnych.

Nagrobki na tych zabytkowych cmentarzach posiadały tabliczki memoratywne z informacjami o pochowanych żołnierzach. Były to najczęściej emaliowane tabliczki blaszane montowane na cokołach krzyży lub bezpośrednio na krzyżach, bądź na stelach nagrobnych czy pomniczkach nagrobnych. Informacje o pochowanych umieszczano również na tablicach żeliwnych montowanych na stelach nagrobnych lub pomnikach. Zakres prac przy wielu cmentarzach przewiduje odtworzenie tych tablic i ich montaż. W przypadku zastępowania starych tablic Wykonawca zobowiązany jest do ich ostrożnego zdemontowania i przekazania Zamawiającemu.

Realizowany projekt zakłada odtworzenie brakujących nagrobków lub/i przemieszczenie zachowanych we właściwe miejsce. Wszystkie elementy odtwarzane muszą mieć wymiary i kształty zgodne z zachowanymi elementami oryginalnymi w razie braku wzorów odtworzone wg rysunków, zdjęć i opisów zamieszczonych w dokumentacji historyczno-odtworzeniowej. Oryginalnie wykonane betonowe elementy wyposażenia cmentarzy najczęściej miały wykończenie powierzchni typowe dla kamienia naturalnego, np. groszkowanie płaszczyzn ujęte w pasy szlaku tzw. krakowskiego. Przy konserwacji tych elementów należy zwracać szczególną uwagę na zachowaną tego typu dekorację, którą należy utrzymać a wszystkie elementy dorabiane mają mieć powtórzoną tak wykonaną obróbkę. Wszystkie odtwarzane krzyże nagrobne muszą być wykonane wg wzorów krzyży oryginalnych a przy zamawianiu odlewów należy zwrócić uwagę na poprawność typu krzyża jaki ma znajdować się na konkretnym cokole (co jest opisane w dokumentacjach odtworzeniowych) ponieważ na przestrzeni lat - w ramach wykonywanych różnych napraw - wiele krzyży zostało wykonanych błędnie, często też zamontowanych w niewłaściwym miejscu.

Nagrobki wykonane z betonu imitującego kamień, rzadziej z kamienia naturalnego, wyposażano głównie w typowe modele krzyży żeliwnych lub kutych, żelaznych. Niektóre typy krzyży wykorzystywano do dekoracji pomników głównych lub bocznych (szczególnie duże krzyże typu **U**, **N**, **Ж** i małe typu **A**, **W**, **Ψ** w wersji do mocowania na płaszczyznach pionowych).

Z żeliwa odlewano też tablice nagrobne, montowane na stelach kilku wielkości, cokołach lub krzyżach. Wszystkie takie nagrobki i pomniki, po zmontowaniu, tworzą nie dającą się demontować całość. Próby demontażu kończą się nieuchronnie ich uszkodzeniami. Krzyże są bowiem osadzone na specjalnych elementach tworzących całość w pomnikach z każdym krzyżem, podobnie jak tablice nagrobne montowane na stelach - np. krzyże typu **U**, **N**, **Ж** posiadają w dolnej części prostopadłościenną nadlewkę o wymiarach ~2x16x21 cm, na której krzyż jest osadzony w cokole lub innym pomniku na zaprawie betonowej. Cokoły i inne elementy wystroju przeznaczone do odtworzenia zespołu z krzyżami, przygotowuje się z odpowiednimi otworami do osadzania krzyża. Należy mieć na uwadze, że oddzielanie krzyża od cokołu może spowodować zniszczenie krzyża lub cokołu.

Krzyże typu **M** i **Π** mają stopy w postaci grubych prostopadłościennych płyt, pod którymi jest element do osadzania w nagrobkach. Większość krzyży ma nadlewkę do osadzania w kształcie odwróconego ostrosłupa ściętego. Podobne nadlewki mają żeliwne krzyże typu **A**, **W**, **Ψ** mocowane na płaszczyznach pionowych i tablice żeliwne mocowane na stelach (w narożach). Wykonawca powinien więc mieć świadomość konieczności dokonania prac konserwatorskich całego nagrobka lub pomnika wraz z częściami składowymi, bez demontażu elementów metalowych (z wyjątkiem sytuacji, gdy nagrobek jest w takim stanie, iż demontaż nie wymaga rozkuwania)..

W razie potrzeby wymiany krzyża lub cokołu, należy zamawiać elementy o wymiarach kompatybilnych tzn. wymiary nadlewki krzyża muszą mieścić się w otworze cokołu, w którym krzyż będzie osadzany.

Ze względu na kruchość żeliwa absolutnie niedopuszczalne jest chwytanie za krzyż, w celu przenoszenia pomnika lub wykonywania jakichkolwiek manipulacji cokołem za pośrednictwem krzyża, gdyż może to doprowadzić do jego złamania.

Nowe krzyże żeliwne, na których mają być montowane tablice nagrobne, w specjalnych ramkach (typ **H, C, II, Z, F, Φ**) lub na przecięciu ramion (typ **Z, G, Γ**) powinno się zamówić w odlewni ze wskazaniem wykonania otworów do mocowania tablic. Miejsca otworów montażowych w tablicach opisuje dokumentacja historyczna (wzory tablic). Wiercenie otworów w krzyżach żeliwnych osadzonych w nagrobkach w warunkach polowych jest utrudnione i może spowodować uszkodzenie krzyża.

Wszystkie zdemontowane krzyże metalowe i tablice, które nie będą powtórnie użyte Wykonawca zobowiązany jest przekazać Zamawiającemu.

Katalog stosowanych na cmentarzach typów krzyży z ich oznaczeniami umieszczono na końcu dokumentu jako załącznik nr 1.

Tablice nagrobne blaszane powinny być obustronnie emaliowane, litery czarne, tło jasnoszare (odcień do uzgodnienia z Zamawiającym). Otwory do mocowania wykonuje wyłącznie emaliernia wg wskazań zamawiającego. Ze względu na kruchość emalii otworów nie wolno rozpiłowywać i w inny sposób korygować, gdyż prowadzi to do zniszczenia emalii.

Tablice do krzyży metalowych lub ramek można mocować aluminiowymi nitami rurkowymi za pomocą śrubowych ręcznych przyrządów do formowania runda nitu. Pod tablice i nity stosuje się podkładki teflonowe.

Tablice na kamiennych lub betonowych elementach nagrobków mocuje się uprzednio wyznaczając bardzo dokładnie rozstaw otworów, by wkręty nie powodowały naprężeń w otworze tablicy, gdyż prowadzi to do odpryskiwania emalii i szybkiej korozji. Wkręty należy dokręcać z wyczuciem, pozostawiając niewielki luz między łbem a tablicą. Także w tym wypadku oraz przy mocowaniu tabliczek na krzyżach drewnianych zaleca się stosowanie teflonowych podkładek, używanych do mocowania płyt szklanych, luster itp.

Dokumentacje historyczno-odtworzeniowe zawierają plany usytuowania nagrobków oraz wzory tablic koniecznych do wykonania. W przypadku konieczności odtwarzania centralnych krzyży drewnianych dokumentacje te lub programy prac konserwatorskich zawierają również projekty ich odtwarzania. Wszelkie wątpliwości dotyczące interpretacji dokumentacji i określenia szczegółowego postępowania należy konsultować z osobą wskazaną przez Zamawiającego.

Zakres prac dla każdego cmentarza podany jest poniżej i wynika ze stanu zachowania obiektu, który od czasu powstania programów prac konserwatorskich w kilku przypadkach uległ zmianie.

Wszystkie prace wymagają dokumentowania fotograficznego przed i w trakcie ich prowadzenia, oraz opracowania powykonawczej dokumentacji konserwatorskiej.

Szczegółowe opisy zadań

Zadanie nr 1 – Cmentarz wojenny z I wojny światowej nr 67 w Ropicy Górnej

Realizacja prac na podstawie Pozwolenia konserwatorskiego Nr 122/2016 z 11 kwietnia 2016 r. i Decyzji zmieniającej nr 21/2019 z 7 lutego 2019 r.

Zakres prac zgodny z Programem prac konserwatorskich aut. Marka Sawickiego z listopada 2015 r. i Dokumentacji historyczno-odtworzeniowej aut. Jerzego Drogomira z 2012 r.

Cmentarz częściowo remontowany w 2017 r. z odstępstwami od dokumentacji odtworzeniowej.

Do konserwacji :

- kamienny mur ogrodzenia ze słupami bramnymi i słupami pośrednimi – dł. ok. 70 m.b. (pow. wątku ok. 350 m²);
- betonowe nakrywy muru i słupów – dł. ok. 80 m.b. (powierzchnia ok. 60 m²)

Do konserwacji bieżącej

- nagrobki z krzyżami typu **M** – 10 szt. i stele – szt. 5 oraz 15 tabliczek blaszanych emaliowanych
- kamienny cokół pomnikowy pod krzyż centralny – ok. 50 m²);
- drewniany krzyż (odtworzony w 2017 r.) z konieczną wymianą blaszanego zadaszania na właściwe, zgodne z dokumentacją odtworzeniową – należy wzorować się na krzyżu ustawionym na cmentarzu nr 66 Małastów lub nr 76 Siary.

Do wykonania

- drewniane elementy ogrodzenia z bramką o wymiarach zgodnych z dokumentacją odtworzeniową tj. z zastosowaniem nieregularnych odstępów pomiędzy słupkami i sztachtami. W miarę możliwości można wykorzystać materiał z istniejącego aktualnie drewnianego odcinka ogrodzenia po poddaniu bieżącej konserwacji. Długość panelu drewnianego – 10 m.b.
- uformowanie grobów w formie koców mogilnych obłożonych płytami piaskowcowymi (kamieniami) o wysokości dostosowanej do wysokości kopców z możliwością wykorzystania użytych wcześniej kamieni o odpowiednich rozmiarach – dł. kamiennych obrzeży ok. 96 m.b.
- tablica inskrypcyjna z szarego marmuru do zamontowania na cokole krzyża o rozmiarach dostosowanych do niszy w cokole i treści:

EUER STREITEN HAT DIE GANZE ERDE ERSCHÜTTERT,

DOCH DAS KREUZ DER VERSÖHNUNG IST AUFRECHT GEBLIEBEN.

Odcień kamienia, typ liter, ich wielkość i układ wersów do uzgodnienia z Zamawiającym.

Zadanie nr 2 – Cmentarz wojenny z I wojny światowej nr 68 w Ropicy Górnej

Realizacja prac na podstawie Pozwolenia konserwatorskiego Nr 58/2016 z 22 lutego 2016 r. i Decyzji zmieniającej nr 20/2019 z 7 lutego 2019 r.

Zakres prac zgodny z Programem prac konserwatorskich aut. Marka Sawickiego z listopada 2015 r. i Dokumentacji historyczno-odtworzeniowej aut. Jerzego Drogomira z 2018 r.

Cmentarz w znacznym stopniu zachowany w historycznym układzie. Zgodnie z dokumentacją odtworzeniową należy skorygować lokalizacje 6 nagrobków (nr 1,2,5,6,7,8) oraz zastąpić nieoryginalny nagrobek na mogile nr 5 poprawną kopią.

Do konserwacji:

- kamienny mur ze ścianą pomnikową i wysokimi słupami wejścia o kształcie pylonów z betonowymi nakrywkami (dł. ok 97 m.b.),
- kamienne schodki z policzkami oraz obramienie głównej alei (dł. ok 17 m.b.) i jej kamienna nawierzchnia,
- betonowe cokoły pod krzyże -17 szt. (w tym 1 do zastąpienia poprawną kopią, należy zwrócić

uwagę na dekoracyjne wykończenie powierzchni)
- żeliwne krzyże 17 szt. w tym 13 typu **M** i 4 typu **Ψ**

Do odtworzenia i montażu na ścianę pomnikową drewniany krzyż oraz drewniana furta wg dokumentacji odtworzeniowej.

Należy zamontować na dolnym tarasie lekki krawężnik betonowy łączący dolne krawędzie mogił: 12-14 i 15-17 (ok. 14 m.b.)

Oparty aktualnie o mur ogrodzeniowy kamienny słupek graniczny HV należy wkopać przy dowolnym narożu ogrodzenia.

Do wykonania i zamontowania na cokołach emaliowane tabliczki - 17 szt. w tym 16 szt. okrągłych o śr. 15 cm i 1 szt. owalna 19x26 cm – wg wzorów z dokumentacji odtworzeniowej.

Należy wykonać i zamontować we wnęce ściany pomnikowej marmurową tablicę (marmur szary) o wym. dostosowanych do wnęki (ok. 104 cm x 108 cm) z inskrypcją (63 litery) – zgodnie z dokumentacją odtworzeniową.

Odcień kamienia, typ liter, ich wielkość i układ wersów do uzgodnienia z Zamawiającym.

Zadanie nr 3 – Cmentarz wojenny z I wojny światowej nr 77 w Ropicy Górnej

Realizacja prac na podstawie Pozwolenia konserwatorskiego Nr 128/2016 z 11 kwietnia 2016 r. i Decyzji zmieniającej nr 22/2019 z 7 lutego 2019 r. Zakres prac zgodny z Programem prac konserwatorskich aut. Marka Sawickiego z listopada 2016 r. oraz Dokumentacją historyczno-odtworzeniową aut. Izabeli Chlost i Jerzego Drogomira z 2012 r.

Do konserwacji:

- kamienny mur ogrodzeniowy ze ścianą pomnikową o łącznej pow. ok. 750 m² z betonowymi nakrywkami o pow. ok. 125 m². oraz kamienne schody wejściowe (6 stopni);
- elementy betonowe z koniecznym zakresem odtworzenia zniszczonych (po uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi) lub brakujących, przy czym należy zwrócić szczególną uwagę na wykończenie powierzchni nagrobków zgodnie z oryginałem :
 - betonowe cokoły pod krzyże typu **H** oraz **Ψ** - 40 szt.
 - betonowe nagrobki z krzyżami typu **U**, **N** i **Ж** – 8 szt.
 - stele betonowe 22 szt.: 4 duże i 18 mniejszych (w dokumentacji historycznej opatrzone odpowiednio literami *a* i *c*) symbolami), przy czym do konserwacji 2 stele duże i 11 mniejszych, a do wykonania 2 duże i 7 mniejszych;
- metalowe krzyże nagrobne o typach wymienionych wyżej (razem 48) : w tym 33 szt. typu **H**, 7 szt. typu **Ψ** , 3 szt. typu **U**, 1 szt. typu **N** i 4 szt. typu **Ж**, przy czym decyzja o naprawie lub zastąpieniu krzyży uszkodzonych kopiami po uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi
- 4 tablice żeliwne: 2 o wym. 39,5 x 60 cm i 2 o wym. 15x24 cm.

Do renowacji metalowa bramka i balustrada schodów, przy czym element wieńczący bramkę wykonany z pręta zbrojeniowego należy usunąć.

Do wykonania i montażu:

- 2 tablice żeliwne o wym. 39,5 x 60 cm
 - 1 tablica żeliwna o wym. 15 x 24 cm
 - 2 tablice blaszane prostokątne emaliowane o wym. 15 x 24 cm
 - 15 tablic blaszanych prostokątnych emaliowanych o wym. 26 x 34 cm
 - 41 okrągłych tabliczek blaszanych emaliowanych o śr. 15 cm
- Sposób montażu opisany w dokumentacji historycznej.

Uwaga: tablica żeliwna wymieniona w dokumentacji odtworzeniowej na grób 6/2 – wzór 3 jest zachowana i wymaga konserwacji a nie zamówienia jako nowej)

Układ nagrobków należy wykonać zgodnie z planem archiwalnym. Większość nagrobków (krzyży i stel) wymaga przelokowania i ustawienia w nowych miejscach na wylanych w gruncie fundamentach.

Po uporządkowaniu lokalizacji mogił należy zgodnie z dokumentacją historyczną wydzielić kamiennymi krawężnikami przebieg alei oraz zarysy kilku pól grobowych - łączna długość krawężników ok. 345 m.b.

Drewniany krzyż centralny został już odtworzony i wymaga bieżącej impregnacji.
Do wykonania i montażu tablica z szarego marmuru o wymiarach dostosowanych do niszy z inskrypcją (69 liter) o treści:

WOLLT IHR DIE
HEIMGEGANGENEN
HELDEN EHREN,
SCHENKT
EURER HERZ
DER ERDE,
DIE SIE DECKT.

Odcień kamienia, typ liter, ich wielkość i układ wersów do uzgodnienia z Zamawiającym.

Zadanie nr 4 – Cmentarz wojenny z I wojny światowej nr 78 w Ropicy Górnej

Realizacja prac na podstawie Pozwolenia konserwatorskiego Nr 46/2016 z 22 lutego 2016 r. i Decyzji zmieniającej nr 19/2019 z 7 lutego 2019 r. Zakres prac zgodny z Programem prac konserwatorskich aut. Marka Sawickiego z listopada 2015 r. oraz Dokumentacją historyczno-odtworzeniową aut. Izabeli Chlost i Jerzego Drogomira z 2013 r.

Konieczne jest odtworzenie historycznego układu kwater, samodzielnych grobów, sieci przejść i alejek. Istniejące na cmentarzu cokoły pod krzyże są ustawione niezgodnie z archiwalnym planem i wymagają odtworzenia i ustawienia wg rysunków z dokumentacji odtworzeniowej

- większe pod krzyże typu **M**- 34 szt.
- mniejsze pod krzyże typu **Ψ** – 26 szt.

Krzyże należy wykuć z cokołów i poddać konserwacji. Pozostałe wykonać jako repliki wg dokumentacji.

Do konserwacji:

- kamienny mur ogrodzeniowy ze słupami narożnymi i bramnymi oraz słupami elementu pomnikowego ok. 925 m²
- betonowe nakrywy muru i słupów ok. 145 m²
- żelbetowa belka wieńcząca formę pomnikową – ok. 50 m²
- drewniana brama (możliwa rekonstrukcja)
- krzyże żeliwne typu **M** - 17 szt.,(pozostałe do odtworzenia)
- krzyże żeliwne typu **Ψ** - 26 szt., nadmiar krzyży – 9 szt. – do wykorzystania na innych cmentarzach lub do zwrotu Zamawiającemu.

Do otworzenia

- betonowe cokoły pod krzyże dwóch typów - łącznie 60 szt. (uwaga: na tym cmentarzu cokoły użyte pierwotnie i w trakcie remontu są niewłaściwe dla krzyży typu M, stąd zgodnie z propozycją autora dokumentacji historyczno-odtworzeniowej na str. 7 należy wymienić je na typ właściwy, zgodnie z rys. nr 3)
- krzyże żeliwne typu **M** - 17 szt.
- obramowania kwater i mogił wraz z wytyczeniem układu ścieżek i alei przy pomocy kamiennych krawężników – dł. ok. 540 m.b.
- drewniany krzyż centralny wg projektu archiwalnego oraz projektu aut. Konrada Kochańskiego załączonego do Programu prac konserwatorskich (należy wzorować się na krzyżu ustawionym na cmentarzu nr 66 Małastów lub nr 76 Siary).

Do wykonania i montażu 60 tabliczek emaliowanych w tym 26 okrągłych o śr. 15 cm. i 34 owalne o wym. 19x26 cm.

6. Harmonogram realizacji prac.

Prace realizowane będą w latach 2021-2022. Na wszystkich cmentarzach należy w pierwszej kolejności uporządkować niwelety i odpowiednio wyprofilować spadki terenu pozwalające na odprowadzanie wód opadowych pomiędzy polami grobowymi poza obszar cmentarza – w przypadku cmentarzy ogrodzonych pełnymi murami należy udrożnić lub wykonać odpowiednie przewierty .

7. Materiały stosowane do prac renowacyjnych

Rodzaj materiałów stosowanych do prac konserwatorskich i renowacyjnych wynika z programów prac konserwatorskich opracowanych dla każdego cmentarza oraz z dokumentacji historyczno-odtworzeniowych. Użyte w programie prac konserwatorskich nazwy producentów i wyrobów należy traktować jako określenie rodzaju wymaganych parametrów. Dopuszcza się stosowania materiałów innych producentów o parametrach równoważnych (nie gorszych).

8. Nadzór nad realizacją prac:

Za poprawność realizacji prac po stronie Wykonawcy odpowiada:

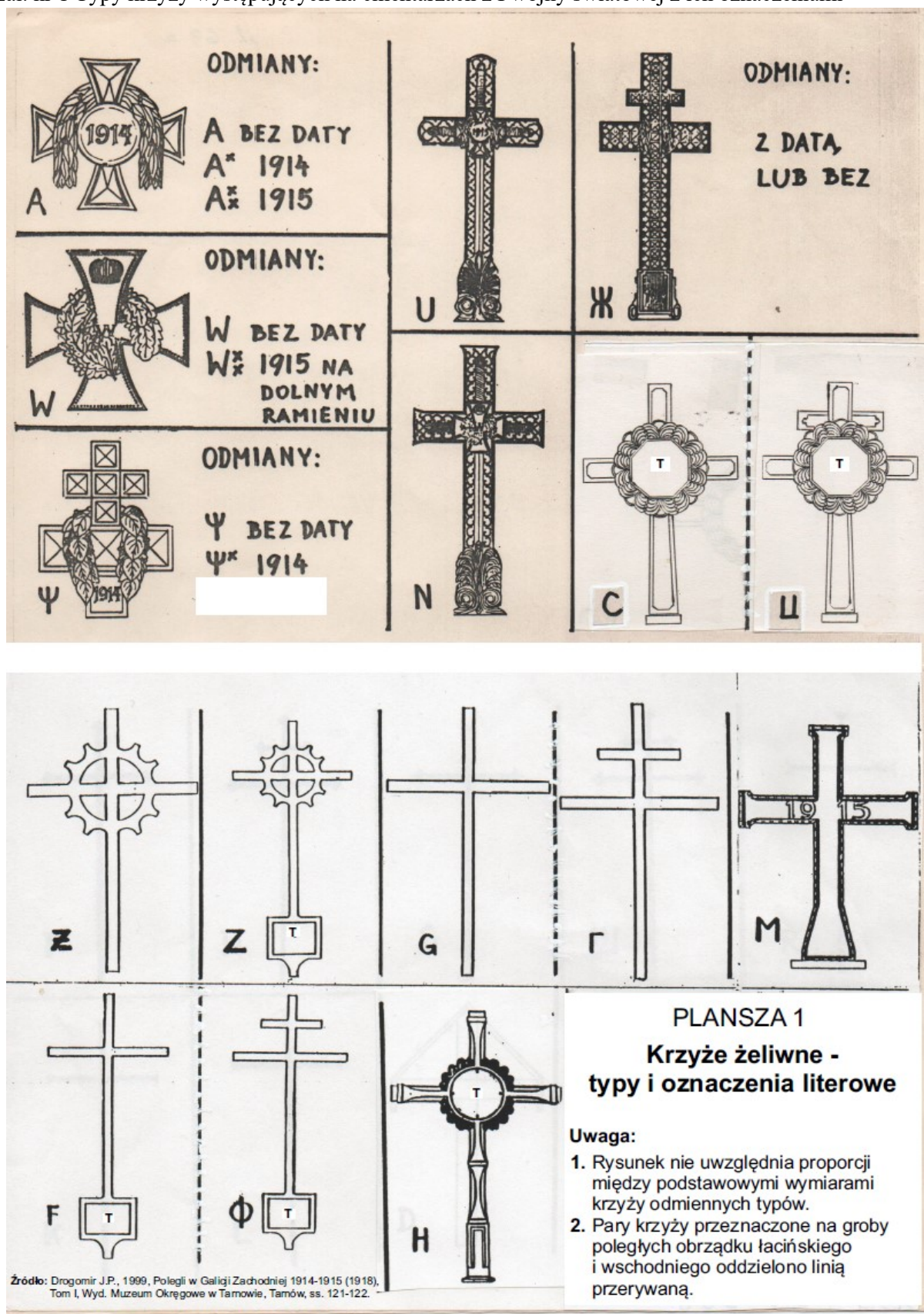
- 1) w zakresie prac konserwatorskich - kierownik prac konserwatorskich (dyplomowany konserwator dzieł sztuki posiadający kwalifikacje zgodne z art. 37 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami)
- 2) W zakresie technicznych prac pomocniczych – kierownik budowy posiadający kwalifikacje zgodne z ustawą Prawo budowlane i ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

9. Odbiory prac

W trakcie realizacji prac zwoływane będą komisje konserwatorskie z udziałem przedstawiciela Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków – Delegatura Nowy Sącz. Podjęte przez komisje ustalenia dotyczące sposobu realizacji prac będą wiążące dla Wykonawcy.

Odbiorów prac dokonują wskazani wyżej przedstawiciele Zamawiającego, przy udziale kierujących pracami po stronie Wykonawcy oraz przedstawiciela Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków – Delegatura Nowy Sącz.

Opracował Grzegorz Kamieniarczyk

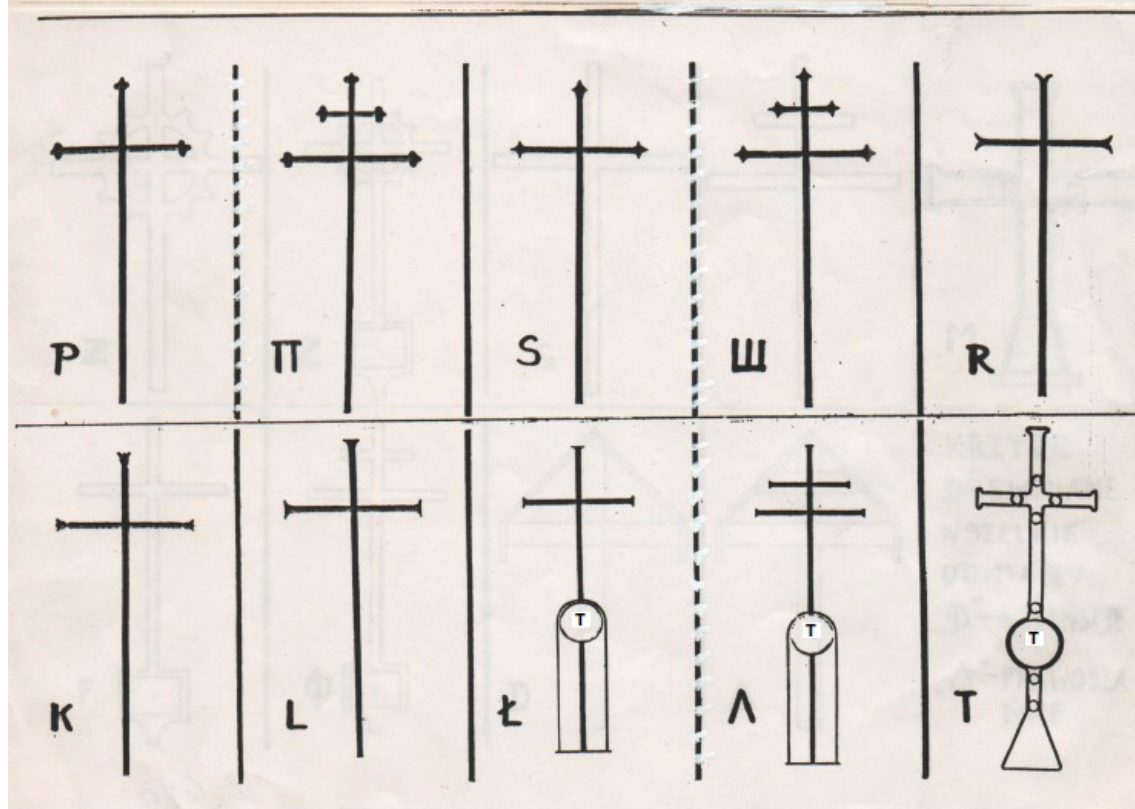
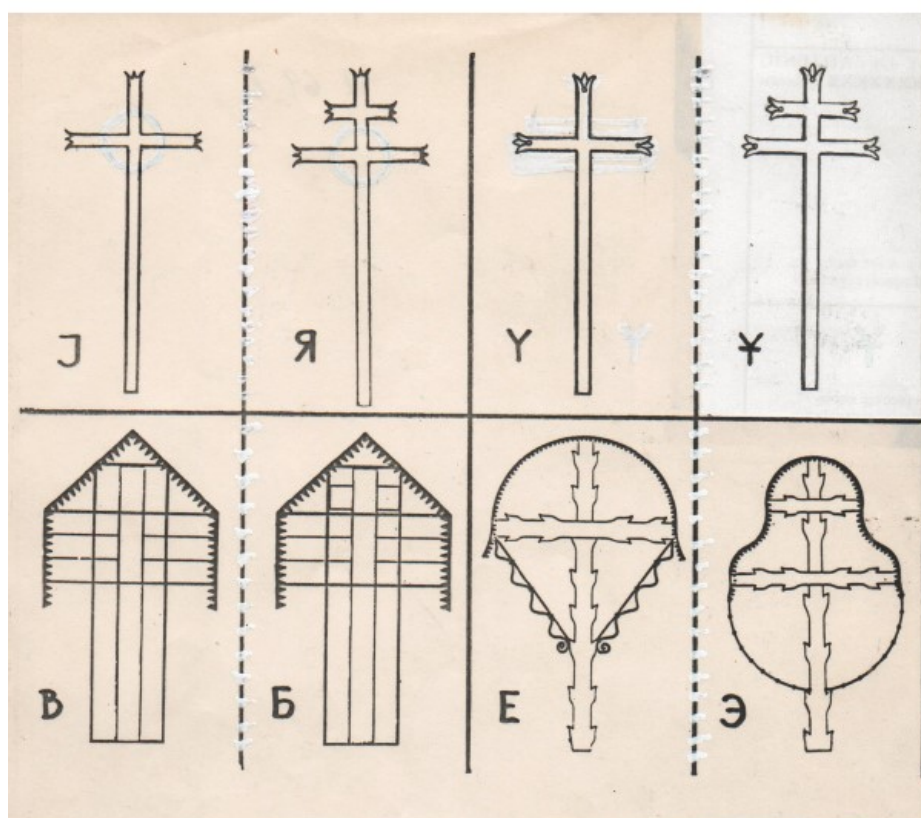

PLANSZA 2

Krzyże żelazne, kute - typy i oznaczenia literowe

Uwaga:

1. Rysunek nie uwzględnia proporcji między podstawowymi wymiarami krzyży odmiennych typów
2. Pary krzyży przeznaczonych na groby poległych obrządku łacińskiego i wschodniego oddzielona linią przerywaną.

Źródło: Drogomir J.P., 1999, Polegli w Galicji Zachodniej 1914-1915 (1918), Tom I,
Wyd. Muzeum Okręgowe w Tarnowie, Tarnów, ss. 121-122.